2784

4300

SPRAWOZDANIE OGÓLNE

TOWARZYSTWA OGRODNICZEGO

W KRAKOWIE

ZA ROK 1901.

bulskiego.

n: Posiedzenia zw-

mia: każdego miesiąca z przerwą wak

śniu. miesięczn

i kurs przerob rcowych. Posiedzenia ogólne odby-

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM TOWARZYSTWA OGRODNICZEGO KRAKOWSKIEGO.
DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.
1902.

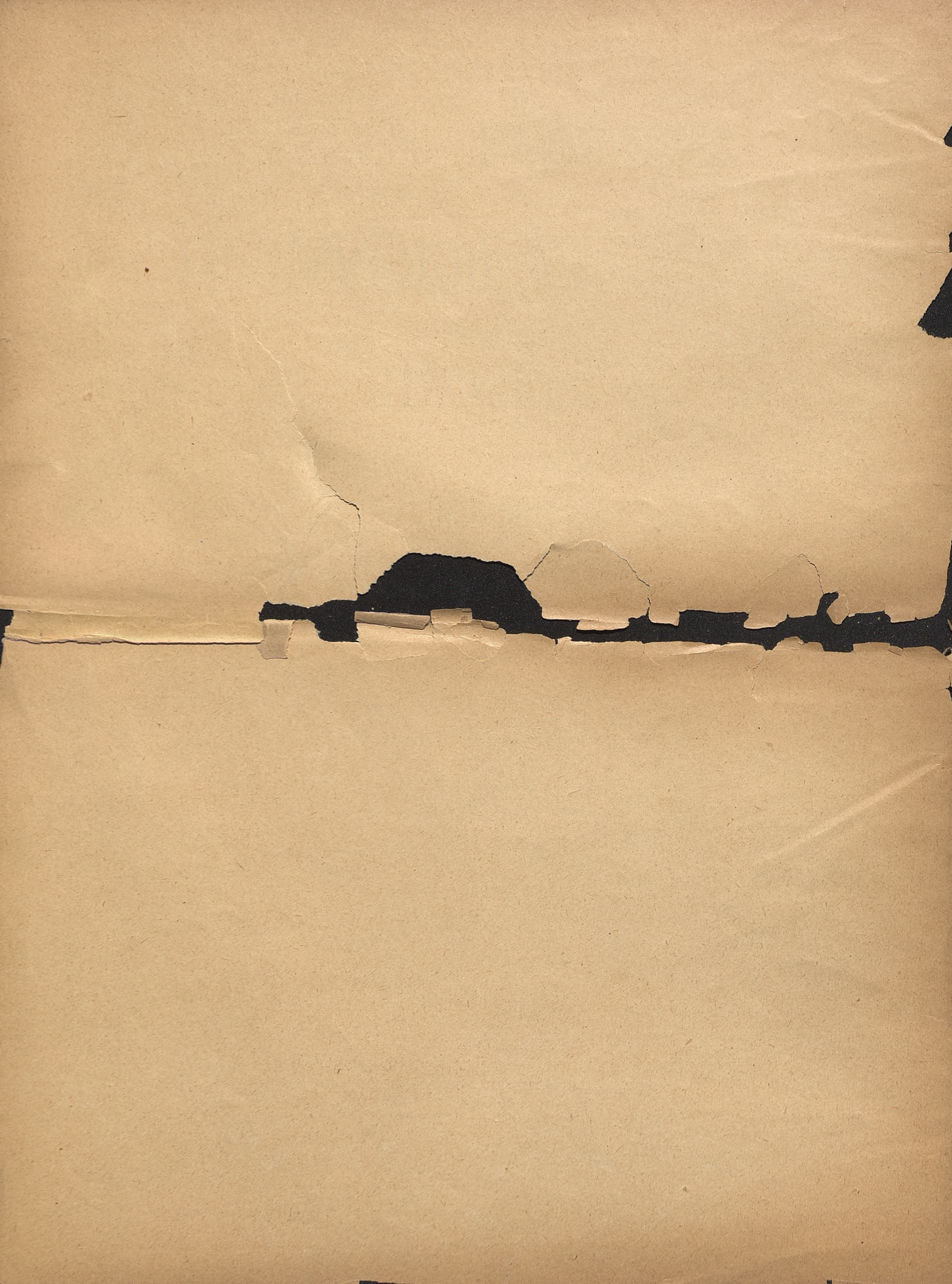

SPRAWOZDANIE OGÓLNE

z działalności Towarzystwa Ogrodniczego w Krakowie.

W roku 1901, ósmym istnienia Towarzystwa, mieściło się ono w lokalu własnym, przy ul. Straszewskiego Nr. 22. W lokalu Towarzystwa znajdowało się: biuro, biblioteka, czytelnia i muzeum Towarzystwa; urzędowali: sekretarz, skarbnik i bibliotekarz; odbywały się zebrania: Wydziału, Wiekowo Komisyi, bezpłatnego kursu ogrodnictwa i kurs przeróbów owocowych. Posiedzenia ogólne odbywały się w sali wykładowej gmachu chemicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ruch Członków.

Towarzystwo posiadało w początku roku:

Członków honorowych	3
» założycieli	3
» czynnych	151
» nadzwyczajnych	35
Razem Towarzystwo posiadało członków	192

W końcu roku 1901 posiadało Towarzystwo:

Członków honorowych	3
» założycieli	3
» czynnych	166
» nadzwyczajnych	67
Razem Towarzystwo posiadało członków	239

Czyli przybyło Towarzystwu w ciągu r. 1901 członków 47.

Posiedzenia Towarzystwa.

Towarzystwo odbyło w r. 1901 posiedzeń 11, z tych dwa walne i 9 zwykłych.

Na posiedzeniu walnem przyjęto sprawozdanie z działalności rocznej Towarzystwa i sprawozdanie komisyi rewizyjnej ze stanu kasy. Do komisyi rewizyjnej na rok 1902 wybrano jednomyślnie pp. Krzyżanowskiego i Życieńskiego, a na zastępców pp. Marcoin'a i prof. N. Cybulskiego.

Posiedzenia zwykłe odbywały się w pierwszą środę każdego miesiąca z przerwą wakacyjną w sierpniu i wrześniu. Na posiedzeniach miesięcznych odczytywano i przyjmowano protokóły z posiedzeń poprzednich, wysłuchiwano i przyjmowano sprawozdania z działalności Wydziału od ostatniego ogólnego posiedzenia, jak również sprawozdań komisyj stałych i czasowych. Dyskutowano i głosowano nad wnioskami członków, które odrzucano, przyjmowano lub przekazywano Wydziałowi. Miano odczyty i pogadanki i dyskutowano je, przedstawiano nowe narzędzia ogrodnicze i produkty ogrodnictwa.

Po zakończeniu posiedzenia rozlosowywano pomiędzy obecnych członków rośliny doniczkowe, owoce sezonowe, przeroby owocowe i t. p.

Na posiedzeniach ogólnych wygłoszono 34 odczyty i pogadanki w następującym porządku.

9 stycznia p. Klus miał wykład o cyklamenach czyli gdułach.

P. Szarek. O różnych odmianach grochu.

P. Müldner przedstawił różne próby win owocowych.

Dr. Goliński w imieniu p. K. Michalskiej przedstawił miniaturowe szklarnie celem hodowania kaktusów drobnych na sposób japoński.

30 stycznia Walne zgromadzenie. P. bar. Brunicki mówił o podróży swej do Wiednia.

6 lutego p. Klus mówił o hodowli palm pokojowych i przedstawił liczną kolekcyę palm.

Dr. Niezabitowski miał odczyt o roślinach mrówkowych, demonstrowany okazami tych roślin.

16 marca panna hr. Mieroszewska miała pogadankę

o rezultatach rozdawania roślin dzieciom szkolnym w okolicach Oświęcimia.

P. Szarek przedstawił model skrzyni inspektowej rozbieranej.

P. Kluczycki przedstawił kwitnącą roślinę cebulkową Tritelea uniflora.

P. prof. Janczewski mówił o obserwacyach swoich nad zmniejszaniem się wagi owoców zimowych w przechowywaniu.

3 kwietnia. P. Lichański przedstawił monstrualne narośle na gleditschii, weigelii i akacyi, a także t. zw. miotłę czarownicy ze śliwki lubaszki.

P. prof. Janczewski okazał piękne tulipany, pochodzące z cebulek krajowych, Gelber Prinz i La Précieuse.

P. Diehm przedstawił jabłecznik swego wyrobu z jabłek augustówek.

P. Trzebiński miał wykład o najbardziej rozpowszechnionych gatunkach paproci, demonstrowany licznymi okazami tych roślin.

P. Trzebiński okazał żywe owady skoczki (oedipoda), rodzaj szarańcz, które podgryzają i niszczą młode rośliny. Przedstawione okazy pochodziły ze szklarń p. Freegego.

1 maja. P. Lichański mówił o podwójnem szczepieniu grusz i odmianie »Sacharnaja«, przedstawił przytem drzewa tej odmiany.

P. Kluczycki przedstawił okaz różowego hiacyntu w którym część kwiatów zmieniła barwę na fioletową.

P. Dr. Goliński przedstawił gałązki sosny zniszczonej przez grzyb peridermium pini.

21 maja. Walne zgromadzenie. Ks. profesor Głodziński miał odczyt »O ogrodnictwie w szkole ludowej«.

P. bar. Brunicki mówił o szkodliwym wpływie zimy tegorocznej na drzewa owocowe i krzewy ozdobne.

5 czerwca. P. Trzebiński mówił o irysach, demonstrując bardzo liczną kolekcyę tych roślin.

P. prof. Janczewski przedstawił niezwykle długo utrzymujący się w kwiecie bez pełny Madame Lemoine i Anemone coronaria semperflorens.

P. Korczyński mówi o skutkach panującej suszy na owocach w sadach, oraz wspomina o szkodach wyrządzonych w kwiatach drzew owocowych przez Anthonomus pomorum.

P. inspektor Brzeziński przedstawia okazy jabłek cytrynowych zimowych, niezwykle trwałe, a także okazy bardzo późnej gruszki Beurré Henri Courcelles.

3 lipca. P. Jakimionek mówił o wytwarzaniu się ras i odmian roślin ogrodowych drogą doboru i krzyżowania, oraz przedstawił liczne okazy kogucich grzebieni i nową odmianę rezedy Orange Königin.

P. Brzeziński mówił o pochodzeniu i wartości wiśni Królowa Hortensya.

P. prof. Aleksandrowicz przedstawił okazy tej wiśni z własnego ogrodu.

Panna Popiel mówiła o sposobach ochrony czereśni od wróbli.

P. Kluczycki przedstawił ciekawą z rodziny asclepiadeae: Ceropegia Woodi.

P. Lichański mówił o utrzymywaniu dróg w szkółkach.

P. prof. Janczewski przedstawił dwie odmiany porzeczek, a mianowicie gruszkową Geogingera i białą z Bar le Duc.

6 listopada. P. Trzebiński przedstawił okazy rośliny Physalis Francheti i mówił o jej naturze i hodowli.

P. Jakimionek mówił o pomidorach i ich zużytkowaniu.

P. bar. Lipowski przedstawił kasztany jadalne i pigwę jabłkową z Hucisk w powiecie Wielickim.

4 grudnia. P. Lichański dał opis najpraktyczniejszej owocarni w kształcie osobnego domku z rysunkami i planami.

P. Lichański następnie przedstawił kolekcyę wierzby koszykarskiej i ozdobnej.

P. Klus mówił o znaczeniu odmian wierzby w parkach z powodu barwności ich gałązek.

P. prof. Jan[illegible]zewski przedstaw[illegible] z odmian: Bera Diela, Sixa, [illegible]phe de Jodoigne, Charles Ernest i le Lectier.

Wydział odbył posiedzeń 15. Na posiedzeniach swoich zajmował się Wydział załatwieniem bieżących spraw administracyjnych, układaniem i rozpatrywaniem projektów, które miały być przedstawiane następnie na zebraniach ogólnych, załatwianiem spraw i wniosków, podlegających wedle statutu jego wyłącznej kompetencyi, układaniem porządku dziennego i staraniem się o odczyty i pogadanki na posiedzeniu Towarzystwa.

Ze spraw przeprowadzonych przez Wydział ważniejszemi były:

Zakupienie i rozdzielenie premii w drzewkach owocowych i roślinach pokojowych. Utrzymanie miesięcznika »Ogrodnictwo« i staranie o zabezpieczenie materyalnej strony pisma. Zorganizowanie kursu ogrodnictwa dla nauczycieli ludowych i wieczornych zimowych kursów ogrodnictwa. W sprawach kursów przeprowadził Wydział korespondencye z władzami i składał rachunki z subwencyi, mianował kierowników i nauczycieli, zaopatrywał kursa w potrzebny materyał naukowy. Wydział urządzał kursa przerobów i targ owocowy. Wydział doprowadził do końca prace mające na celu zorganizowanie zakładu sadowniczego i danie mu trwałych podstaw finansowych.

Niezależnie od posiedzeń w komplecie, we wtorki

i piątki od 6 do 7 wieczorem urzędowali w lokalu Towarzystwa sekretarz, skarbnik i gospodarz lokalu Towarzystwa.

Sekcya roślin ozdobnych.

W roku sprawozdawczym Komisya odbyła 10 posiedzeń, na których bywało członków najmniej 5, najwięcej 10, przeciętnie 6.

Ważniejsze sprawy, któremi komisya się zajmowała, są następujące:

1) Przeprowadzono hodowlę porównawczą gwoździków »Małgorzata«, lewkonii letniej, rezedy i laków paryzkich. O wynikach tej hodowli złożyli sprawozdanie w komisyi: pp. A. Galli — o gwoździkach i lewkonii, K. Jakimionek — o lakach paryzkich i gwoździkach, W. Treska — o rezedzie i lewkonii. Najlepsze wyniki otrzymano z hodowli laków paryzkich i gwoździków.

2) W ostatnich dniach października urządzono dla publiczności trzydniowy bezpłatny pokaz kwiatów sezonowych, połączony ze sprzedażą tychże na rzecz Kasy bratniej pomocy pomocników ogrodniczych, która z tego tytułu otrzymała kor. 69.20. Na cel ten bezinteresownie dostarczyli kwiatów następujący ofiarodawcy: p. A. Galli — [illegible] i laki paryzkie, Zakład sadowniczy »Glinka« w Prądniku czerwonym, p. [illegible] oździki, Ks. kanonik Drohojowski [illegible] Wieczorne [illegible] rezedę, p. Karolina Michalska — wieńce i E. Freege — bratki. Pierwszy ten pokaz próbny, aczkolwiek skromny w rozmiarach, był przedmiotem znacznego zainteresowania się wśród publiczności, co daje zachętę do częstszego urządzania w przyszłości tego rodzaju małych wystawek. Korzyści z tego są ważne, głównie zaś pobudza zamiłowanie większe do roślin i zapoznawanie się z niemi, a co jeszcze ważniejsze, zasila początkującą kasę bratniej pomocy pomocników ogrodniczych, jak dotychczas, pierwszą w całym kraju.

3) Jednomyślnie uchwalono wręczyć adres gratulacyjny prezesowi Towarzystwa prof. E. Janczewskiemu z powodu zaszczytnego wyboru na rektora Wszechnicy Jagiellońskiej. Adres z podpisami członków wręczono na czerwcowem posiedzeniu ogólnem Towarzystwa.

2) Określono wymiary doniczek, względnie do ich zastosowania jak następuje: Doniczki Nr. 2, czyli zwykłe sadzonkowe, mają mieć wymiary: średnica górna (w świetle) 8 cm., średnica dolna 5, wysokość 7; doniczki o wymiarach mniejszych oznacza się liczbami 0 i 1 i służą do sadzonek wyjątkowo delikatnych; Nr 3 — średnica górna 9 cm., dolna $5^1/_2$, wysokość 8; Nr. 4 — średnica górna 10 cm., dolna 6, wysokość $9^1/_2$, służą do rozsadzania stopniowego sadzonek zakorzenionych pierwiosnków, pelargonii, ułanek, popielników, cyklamenów i t. p; Nr. 5 — średn. górna 11 cm., dolna 7, wysokość $10^1/_2$ — do rozsadzania na stałe pierwiosnków, rezedy, lewkonii letniej, cyklamenów i t. p.; Nr. 6 — średnica górna 13 cm., dolna 9, wysokość 12 — do lewkonii zimowej, cynerarii, paproci, ukośnicy królewskiej; Nr. 7 — średnica górna 16 cm., dolna 10, wysokość 14 — do chryzantemów, laków, lewkonii zimowej, Azalii, Kamelii, dracen, palm; Nr. 8 — średnica górna 17 cm., dolna $11^1/_2$, wysokość 17, do chryzantemów, roślin holenderskich, palm większych i t. p. Uchwalono po bliższem jeszcze rozpatrzeniu powyższej sprawy odwołać się do fabrykantów doniczek w celu ujednostajnienia tego wyrobu' a następnie zapoznać z tem ogół szerszy.

5) Uchwalono przedstawiać na posiedzeniach komisyi sprawozdania z pism zagranicznych w kwestyach dotyczących ogrodnictwa ozdobnego.

6) Urządzono dwie wycieczki do znaczniejszych ogrodów w Krakowie i jego okolicach. Podczas pierwszej wycieczki zwiedzono ogrody handlowe pp. Zamorskiego i Micińskiego w Półwsiu Zwierzynieckiem, oraz ogrody dworskie ks. Czartoryskich na Woli Justowskiej (ogrodnik L. Więckowski) i ks. Radziwiłła w Balicach (ogrodnik Herget). Ogród handlowy p. Zamorskiego zajmował uwagę niezwykłą prostotą urządzenia szklarń, zastosowanych do hodowli roślin targowych. Ogród spacerowy na Woli Justowskiej wyróżniał się porządnem utrzymaniem i bardzo gustownie urządzonemi kwietnikami kobiercowymi. Przy drugiej wycieczce oglądano ogrody prywatne ks. kanonika Drohojowskiego, w Schronisku im. Lubomirskich, ogrody handlowe p. W. Treski (dzierżawa) w Krakowie i L. Freegego w Krakowie i Rakowicach, oraz instytucye publiczne: ogród doświadczalny Uniwersytetu Jagiellońskiego i Zakład sadowniczy »Glinka« w Prądniku czerwonym. Pouczające te wycieczki pozwoliły komisyi nabrać pewnego wyobrażenia o stanie ogrodnictwa ozdobnego w Krakowie i okolicach i kierunku w jakim ono się rozwija.

7) Po za tem na porządku dziennym były sprawy sprawdzania wartości nawozów, sprzedawanych po różnych aptekach i handlach i reklamowanych za najlepsze dla roślin doniczkowych, zapoznania się z handlem wwozowym kwiatów żywych i t. p., które to sprawy z powodu znacznych trudności nie mogły być w stosunkowo krótkim czasie załatwione.

Sekcya pomocników.

W roku 1900 założoną została przy Towarzystwie ogrodniczem w Krakowie Sekcya pomocników ogrodniczych wraz z Kasą bratniej pomocy.

Sekcya odbywała swoje posiedzenia i pogadanki wieczorne w lokalu Tow. ogrodniczego przy ul. Straszewskiego.

Sekcya składa się z członków zwyczajnych, których

z początkiem roku 1900 było	23
z końcem roku 1901 przybyło	44
Razem Sekcya posiadała członków . . .	67

Sekcya odbyła w roku 1901 posiedzeń 10, na których omawiano sprawę rozszerzenia Sekcyi i pomnożenia funduszu Kasy bratniej pomocy; miewano odczyty i pogadanki.

Odczyty mieli:

P. Góral: O ziemiach używanych w ogrodnictwie.
P. Skrodzki: O glebach.
P. Zabagło: O hodowli roślin w mieszkaniach.
P. Góral: O szparagach.

Kapitał Sekcyi:

Sekcya nie posiada funduszów oddzielnych od funduszów Towarzystwa, zebrała jednak na rzecz Kasy bratniej pomocy:

Ze sprzedaży roślin w czasie wystawy . .	55 k.	33 h
Ze sprzedaży roślin przez Sekcyę kwiatową	69 »	20 »
Razem . .	124 k.	55 h.

Zakład sadowniczy.

Otwarcie Zakładu.

Uroczyste otwarcie Zakładu sadowniczego odbyło się dnia 21-go maja podczas Zjazdu rolniczego w Krakowie. Współudział w tem wzięli reprezentanci władz, Towarzystw pokrewnych, Wydział i członkowie Towarzystwa ogrodniczego, oraz dużo gości.

Obecnymi byli członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz, inspektor kultury krajowej Ministeryum rolnictwa p. Struszkiewicz, delegat p. Laskowski, wiceprezydent miasta Krakowa p. prof. Dr. Leo, reprezentanci krakowskiego Towarzystwa rolniczego: prezes Dr. Andrzej hr. Potocki i Dr. Adam Krzyżanowski, delegat Rady szkolnej krajowej ks. Antoni Głodziński, prezes Rady powiatowej krakowskiej Dr. Fr. Paszkowski, delegat Towarzystwa gospodarczego galicyjskiego p. baron Brunicki, delegat Towarzystwa ogrodniczego wadowickiego p. Dr. Starzewski, delegaci Towarzystw rolniczych okręgowych i wiele innych.

Aktu poświęcenia dokonał ks. proboszcz Mikulski, poczem w przemowie swej podniósł znaczenie nowootwierającego się ogniska kultury krajowej. Prezes Towarzystwa ogrodniczego krakowskiego, rektor Dr. E. Janczewski, w przemówieniu swem streścił historyę powstania Zakładu i jego przyszłe cele. Następnie przemawiali p. radca Struszkiewicz w imieniu c. k. Ministeryum rolnictwa, p. Onyszkiewicz w imieniu Wydziału krajowego, prócz tego przemawiali jeszcze p. Starzewski i p. Seeling.

Po przemowach goście oprowadzani przez Zarząd Zakładu i członków Wydziału krakowskiego Towarzystwa ogrodniczego, zwiedzili szczegółowo Zakład, a następnie w pokojach budynku zakładowego przyjmowani byli śniadaniem przez prof. Janczewskiego. Pokoje i wjazd do Zakładu były prześlicznie udekorowane, przeważnie roślinami kwitnącemi, dostarczonemi bezinteresownie przez p. A. Gallego, za co też Wydział Towarzystwa wyraził mu swoje podziękowanie. Uroczystość zakończono zwiedzeniem nieopodal leżącego pola doświadczalnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, prowadzonego pod zarządem p. inspektora J. Brzezińskiego.

Kuratorya Zakładu.

Równocześnie z powstaniem Zakładu utworzyła się Kuratorya dla kontroli i czuwania nad kierunkiem ogólnym tej instytucyi. Do składu jej weszli przedstawiciele ze strony Wydziału krajowego, c. k. Ministeryum rolnictwa i c. k. Towarzystwa rolniczego.

Kuratorya z pomiędzy siebie wybrała na prezesa p. Dra Gustawa Romera i na sekretarza Dra Adama Krzyżanowskiego. W ciągu roku Kuratorya odbyła dwa posiedzenia i z czynności tych posiedzeń sporządziła protokoły. Z pomiędzy innych spraw, Kuratorya na przedstawienie Wydziału Towarzystwa ogrodniczego krakowskiego zatwierdziła p. Karola Jakimionka na kierownika Zakładu i p. Józefa Brzezińskiego jako inspektora. Prócz tego Kuratorya przeglądała książki rachunkowe [illegible] w parminarze wydatków i dochodów ich gałązek.

[illegible]

Stan obecny Zakładu.

Pierwszy rok istnienia Zakładu sadowniczego można uważać za pomyślny, co pozwala śmielej spoglądać w przyszłość. Cechą główną, jaka charakteryzuje Zakład Towarzystwa ogrodniczego krakowskiego, jest to, że osoby stojące na czele tej pożytecznej instytucyi, nie wysilają się na robienie efektów złudnych, lecz wnikają w istotę rzeczy, decydują i przeprowadzają jedynie tylko to, co posiada wartość i znaczenie zasadnicze.

Obecnie, po upływie roku, Zakład jest już zagospodarowany dosyć dobrze. Całkowitą jego przestrzeń, blizko 11 morgów, otoczono płotem sztachetowym, ładnym i trwałym, część przylegającą do drogi publicznej ogrodzono parkanem szczelnym z desek. Wszelkie nieużytki po wykarczowaniu drzew i zarośli zamieniono na ziemię uprawną. Na ziemi zregulowanej, obsadzono drugą kwaterę dziczkami owocowymi w ilości 24 tysięcy pod drzewa pienne i 2 tysiący pod drzewa karłowe. Pierwszą kwaterę szkółek uszlachetniono. Założono kolekcyę krzewów jagodowych i urządzono prócz tego matecznik grusz około 100 sztuk, porzeczek, agrestu, malin, truskawek. Przeszło 3 morgową przestrzeń obrócono pod sad z drzew piennych; każdy poszczególny rodzaj drzew mieści się na osobnej kwaterze, po kilkadziesiąt sztuk, w odmianach różnych, więcej dla czynienia nad niemi spostrzeżeń, niż w celu handlowym. Największą uwagę zwrócono na ja-

błonie, następnie grusze, a dalej już czereśnie, wiśnie i śliwy; ostatnie trzy rodzaje zajmują $^1/_3$ ogólnej przestrzeni, znajdującej się pod sadem. Mateczniki i drzewa pienne sprowadzono ze źródeł pewnych, dających najzupełniejszą gwarancyę tożsamości odmian. Zrazów do uszlachetnienia dziczków bezinteresownie tymczasowo dostarcza ogród Studym rolniczego. Około połowy ogólnej ilości zasadzonych w jesieni dziczków pochodzi z własnej hodowli, w przyszłości zaś przewiduje się nie tylko zaspokojenie temiż potrzeb własnych, lecz i ich sprzedaż.

Na części niezajętej szkółkami (około 8 morgów) przeprowadzono uprawę warzyw, które jak na pierwszy raz i na gruncie znajdującym się dotychczas prawie bez kultury, udały się bardzo dobrze. Znalazły one zbyt przeważnie na miejscu w Krakowie, częścią zaś wysyłano je do Zakopanego, na Ślązk pruski, a nawet na Morawy (kapusta). Dla zaopatrywania ogrodu warzywnego w rozsady urządzono 104 okna inspektowe. Ogółem za warzywa z przestrzeni niespełna 8-mio morgowej otrzymano 5 tysięcy kilkaset koron dochodu brutto, co okazało się wynikiem, którego się nie spodziewano na początek.

Do robót w ogrodzie zakład posiada parę koni. Na przedstawienie p. Józefa Brzezińskiego i Karola Jakimionka Zakład otrzymał nazwę »Glinka«.

Wieczorne kursy ogrodnictwa

za rok 1901/02.

Kursa wieczorne ogrodnictwa rozpoczęły się dnia 4. listopada 1901 r., skończyły się zaś dnia 15. marca 1902 r., poczem zostały uzupełnione demonstracyami praktycznemi na Czerwonym Prądniku.

Wykłady odbywały się w lokalu Towarzystwa ogrodniczego (ul. Straszewskiego l. 22) codziennie między godziną 6—8 popoł., z wyjątkiem niedziel i świąt. Ogólna liczba godzin wykładowych wynosi 204, z czego na pojedyncze przedmioty wypada:

1) Teorya ogrodnictwa i grzybki pasożytnicze, wykł. J. Trzebiński — godz. 28.
2) Nauka o glebie i nawozach, wykł. Dr. St. Goliński — godz. 10.
3) Sadownictwo i pomologia, wykł. J. Brzeziński — godz. 58.
4) Warzywnictwo, wykł. p. J. Jakimionek — godz. 29.
5) Hodowla roślin ozdobnych i ogrodnictwo krajobrazowe, wykł. p. J. Klus — godz. 51.
6) Dendrologia, wykł. p. Lichański — godz. 12.
7) Wiązanki kwiatowe, wykł. pani Michalska — godz. 8.
8) Rachunkowość w ogrodnictwie, wykł. K. Turski — godz. 8.

Uczęszczało na kursa wieczorne 55 osób, z czego przypada na:

Słuchaczy uniwersytetu	5
Ogrodników	10
Włościan	6
Urzędników	7
Osób niewiadomego zajęcia . . .	5
Kobiet	22
Razem . .	55

Do egzaminów przystępowały 2 osoby: p. Jan Góral i p. Zygmunt Stanisław Boryszko.

Kurs ogrodnictwa dla nauczycieli ludowych.

Kurs ogrodniczy dla nauczycieli ludowych w r. 1901 trwał razem 21 dni i odbywał się w dwóch porach, a mianowicie: od 18 marca do 3 kwietnia, i od 9 do 15 lipca. Kurs miał miejsce na polu doświadczalnem Studyum rolniczego Uniw. Jagiellońskiego i zakładzie sadowniczym Tow. Ogrodniczego Krak. na Prądniku Czerwonym. Nauczycielami byli pp. Józef Brzeziński, Inspektor pola doświadczalnego, kierownik kursu, i Dr. Stanisław Goliński krajowy Instruktor Ogrodnictwa. Słuchaczy nauczycieli ludowych wyznaczonych przez Wys. c. k. Radę szkolną było 12, a mianowicie:

1. Ignacy Wróblewski z Limanowej.
2. Wojciech Kurowski z Lubiąża Małego.
3. Bolesław Tyne z Bieżanowa.
4. Stanisław Czaja z Skawiny.
5. Zygmunt Muszyński z Gawłowa.
6. Ludwik Urbański z Branic.
7. Józek Rogoziński z Bibic.
8. Wojciech Madej z Bolechowic.
9. Władysław Góralik z Rabki.
10. Władysław Mach z Rudawy.
11. Józef Okulczyk z Kościelnik.
12. Józef Bandoła z Ryczowa.

Po zatem w kursie wzięli udział rolnicy: p. Edward Korczyński z Radziszowa i Mateusz Gotha z Bachowic.

Kurs wiosenny dzielił sie na część teoretyczną i praktyczną.

Wykłady teoretyczne, których było 34 godzin, po 2 i 3 dziennie, obejmowały:

Teorya Ogrodnictwa 10 godzin, wykładający p. Dr. St. Goliński. Sadownictwo i pomologia wykładający p. J. Brzeziński. Warzywnictwo 10 godzin wykładający p. J. Brzeziński.

Nauczyciele uczestnicy kursu otrzymali od Tow. Ogrodniczego Krakowskiego książkę Edwarda Jankowskiego »Ogród przy dworze wiejskim«.

Dla ułatwienia robót praktycznych każdy z tych panów otrzymał pudełko z narzędziami ogrodniczemi, a mianowicie: nóż ogrodniczy, piłkę do drzew, sekator, i skrobaczkę; przedmioty te stały się ich własnością.

Ćwiczenia praktyczne pod kierunkiem pp. Insp. J. Brzezińskiego i Dr. St. Golińskiego odbywały się codziennie z wyjątkiem świąt w ogrodzie Pola doświadczalnego na Prądniku Czerwonym, od 2-giej do 6-tej godziny po południu. Uczestnicy kursu obowiązani byli wykonywać wszystkie roboty własnoręcznie.

W ten sposób pracowali przy szkółkach; robili regulówkę; sadzili i sieli dziczki; robili odkłady i sadzonki z podkładek karłowych; szczepili drzewka; przygotowywali płynną maść; cięli drzewa w rozmaitym wieku, przez co zapoznawali się z cięciem drzew; sadzili drzewa na miejscu przeznaczenia i formowali korony, oraz czyścili drzewa w sadzie. Po zatem zaznajamiali się z pracami w inspekcie; założyli własną skrzynię w której wysiewali warzywa, sadzili młode rośliny, hodowali je i t. d. Wykonywali siewy i sadzenia warzyw na gruncie.

Podczas wiosennego kursu zwiedzili go p. p. Radca Zaleski i Insp. szkolny J. Spies. Interesowali się postępem na kursie i robotami na nim wykonanemi, a WP. Radca Zaleski zapytywał, o ile z punktu fachowego dopuszczalne są kobiety na taki kurs.

Kierownicy kursu zaznaczyli, że Tow. Ogrodnicze dało wyraz swemu zapatrywaniu, przy pierwszej swej organizacyjnej prośbie; że kurs zarówno dla nauczycieli jak i nauczycielek powinien być zorganizowany.

W letniej części kursu, pierwsze dwa dni były poświęcone praktyce w ogrodzie na Prądniku Czerwonym. Po przejrzeniu wszystkich robót wiosennych, jak równie i po odpowiednich objaśnieniach, uczestnicy kursu przerobili roboty letnie przy drzewkach i w szkółce, jak uszczykiwanie w szkółce, uszczykiwanie karłów, okulizowanie itp.

Na życzenie Ks. Referenta Antoniego Głodzińskiego, który był obecny na letnim kursie, powołano z Wysokiej c. k. Rady szkolnej krajowej p. p. kierowników dopełniających kursów rolniczych w liczbie 5-ciu, a mianowicie:

1. Wincenty Łabuda z Jazdowa.
2. Maciej Szpilk z Jazdowa.
3. Wincenty Kaplita z Brzeźnicy.
4. Mateusz Fornczak z Grębowa.
5. Ks. Franciszek Uryga z Mogiły.

Pozostałe trzy dni poświęcone zostały zwiedzaniu zakładów ogrodniczych i ogrodów prywatnych.

Dnia 11 lipca zwiedzono ogród prywatny Profesora Edwarda Janczewskiego, poświęcony wyłącznie hodowli drzew karłowych i kilka ogrodów warzywnych na Czarnej Wsi, oraz ogród przy zakładzie Helclów z hodowlą grusz krzaczastych (Buschobst).

Dnia 12 lipca zwiedzono ogród szkolny (z kursem dopełniającym ogrodniczym) na Dąbiu, ze znacznemi plantacyami produkcyi nasion warzywnych, oraz szkółkę drzew owocowych (gminną), pozostające pod kierownictwem p. Stanisława Szarka; i nakoniec zakład ogrodniczy firmy Ludwika Freege z 20-to morgowemi szkółkami pod rogatką Rakowicką.

Dnia 13 lipca zwiedzono ogród i sad szkolny p. Antoniego Lacha w Woli Justowskiej; tamże park i szpalery owocowe, własność Księcia Marcelego Czartoryskiego. W Chełmie sad Ks. Proboszcza Otowskiego i kulturę pomidorów włościanina Kościołka z Bielan.

Ogólny rezultat kursu okazał się tak jak w roku zeszłym bardzo pomyślnym. Dla 12-tu panów, którzy wysłuchali cały kurs, wydano świadectwa frekwencyjne.

Sprawozdanie z kursu przerobów owocowych w Bochni

(2, 3 i 4 lipca 1901 r.).

Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, poparte przez Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego, uznając ważność podniesienia w kraju produkcyi przerobów owocowych, postarało się o zorganizowanie odpowiedniego kursu. Kurs ten bezpłatny obejmuje dział teoretyczny i praktykę. Odbył on się w lecie w Bochni w dniach 2, 3 i 4 lipca 1901 r. Kierownictwo objął p. Dyrektor Różański. W kursie wzięło udział 64 słuchaczów i słuchaczek.

A) Wina owocowe.

Treść: I. Drożdże, rodzaje fermentacyi, zarówno korzystne jak szkodliwe.
II. Produkcya win, przygotowanie roztwory, przebieg fermentacyi, dojrzewanie napojów.
III. Przechowywanie win i niektóre choroby win.

B) Susze warzywne i owocowe.

Treść: Warzywa, owoce, ich jakość, zbieranie i przygotowywanie do suszenia.
Przyprawy: Pietruszka, selery, pory, zioła, grzyby.
Potrawki, przydawki: Wszelkie warzywa i jarzyny na ten cel używane, z głównem uwzględnieniem najpospolitszych.
Mięszaniny: Julienne i t. p. kombinacye.

C) Inne przeroby owocowe i warzywne.

Treść: I. Wybór produktu surowego, zbiór i przygotowanie.
II. Kompoty, konserwy gotowane w puszkach i słoikach; soki, marmolady, galaretki, powidła, sery owocowe i t. p. przeroby.

D) Pakowanie i przechowanie owoców świeżych.

Wykładali: Ks. Prof. Antoni Głodziński, Dr. Stanisław Goliński i Jan Różański.

W godzinach rannych od 8—12 odbywały się wykłady teoretyczne przy użyciu demonstracyi, popołudniu od 3—6 praktyczne zastosowanie nabytych wiadomości.

Dnia 2. lipca rano.

O godzinie $8^1/_2$ w sali szkoły wydział. żeńskiej, powitał zebranych uczestników kierownik kursu p. J. Różański, zarazem omówił wstępnem słowem cel i znaczenie odbyć się mającego kursu.

Od godz. 9—11 wykładał ks. Głodziński o wyrobach win owocowych: Własność i znaczenie win owocowych, własności i gatunki owoców używanych do wyrobu win.

Od godz. 11—12 Dr. Goliński mówił o zbieraniu dojrzałych owoców z drzew i krzewów, o sortowaniu przeznaczonych do przechowania lub sprzedaży.

Po południu:

Od godz. 3—5 po południu J. Różański określił znaczenie konserw owocowych i warzywnych w ogólności, a suszonych w szczególności, potrzebne aparata suszarniane do fabrycznego wyrobu ogólnie, zaś szczegółowo wytłomaczył zastosowanie suszarki w domowem użyciu, demonstrując sposób postępowania na przedstawionej i przez siebie obmyślanej suszarce.

O godz. 5 udali się uczestnicy do suszarni p. Różańskiego, gdzie właściciel tejże zapoznał przybyłych z aparatem systemu Rychtera i z wszelkiemi maszynami i przyrządami pomocniczymi koniecznymi przy użyciu większych ilości. Oglądano tu także przygotowane jagody borówek na wino, ich miażdżenie domowym sposobem, — młynek i prasę do podobnego użycia przy wyrobie win w większej ilości, w końcu uraczył gospodarz zwiedzających winem jabłkowem, własnego wyrobu, który kosztujący uznali za nader szlachetny napój.

Dnia 3. lipca rano:

Od godz. 8—10 ks. Głodziński: (ciąg dalszy o wyrobie wina) uzyskanie soku z owoców, potrzebne do tego narzędzia i sprzęty.

Od godz. 10—12 J. Różański (suszone konserwy — dokończenie): postępowanie przy suszeniu poszczególnych gatunków owoców, jagód leśnych, warzyw, grzybów i ziół, specyalnie na bocheńskiej suszarce kuchennej, przyrządzenie mieszaniny t. zw. »Julienne«.

Po południu:

Od godz. 3—5 J. Różański: Wyrób kompotów w puszkach i słoikach szklannych, konserw gotowanych z owoców i warzyw w puszkach i słoikach.

Od godz. 5—6 ks. Głodziński: (Wyrób wina — ciąg dalszy), o znaczeniu cukru w sokach, dodawaniu cukru względnie miodu do soków jagodowych z porzeczek, agrestów, borówek i t. p.

Dnia 4. lipca rano:

Od godz. 7—8 J. Różański (nadprogramowo). Oznaczenie kwasu wolnego w sokach do wyrobu win przeznaczonych, oznaczenie alkoholu w uzyskanem winie (przeprowadzono praktycznie na przyrządach).

Od godz. 8—10 J. Różański: Wyrób marmolad, galaretek i t. p. przerobów z owoców i z odpadków tychże, przy suszeniu i wyrobie win otrzymanych.

Od godz. 10—11 Dr. Goliński: O przechowaniu owoców w stanie świeżym w budynkach lub piwnicach.

Od godz. 11 rano do 1 po południu ks. Głodziński: (Wyrób wina — dokończenie) poddanie soków fermentacyi (praktyczne przeprowadzenie w maszynach, zapoznanie z kadzią fermentacyjną na sprowadzonym modelu). Ściąganie win dojrzałych do butelek.

Od godz. 1—2 J. Różański: Praktyczne wskazówki na suszarce kuchennej i suszarni ameryk. w semin. dla przybyłych włościan z Ujścia Solnego. Podobne doświadczenia dla reszty uczestników kursu od godz. 2—3.

Od godz. 3—$4^1/_2$ Dr. Goliński przedstawił potrzebę zawiązania filii lub samoistnego Tow. ogrodniczego z siedzibą w Bochni.

W sprawie tej przemawiali ks. Głodziński, inspektor szkolny p. Lewek, p. Bieroński, poczem uchwalono wybrać na razie komitet z 3-ch osób, który przygotuje materyał po rozpatrzeniu nadesłanych statutów i z początkiem września zwoła osobne zebranie, na którem się ukonstytuuje Towarzystwo.

Kierownik kursu, J. Różański, konstatując iż naznaczony materyał kursu został wyczerpany, dziękuje uczestnikom za tak licznie i chętnie brany udział z wyraźnem zaznaczeniem zainteresowania się nim od początku do końca. Prosi następnie obecnego insp. szkol. p. Lewaka o złożenie podziękowania Radzie szkolnej kraj. i instytucyom, które materyalną pomocą przyczyniły się do urzeczywistnienia odbytego kursu. P. Bieroński, dyr. szkoły w Gdowie, dziękuje imieniem wszystkich uczestników kierownikowi i innym p. p. prelegentom za zajmujące i wyczerpujące wykłady, za trudy i poświęcenia się dla sprawy publicznego dobra. Poczem kierownik ogłosił zamknięcie kursu.

Wystawy.

Wystawa Wiedeńska.

W celu przedstawienia produktów ogrodowych zarówno władzom rządowym jak i szerszej publice, postanowiło Tow. ogrodnicze wystąpić na Wiedeńskiej wystawie, która odbyła się od 2—8 października w ogrodzie Schwarzenbergskim i dlatego też odniosło się do Wydziału krajowego o poparcie, a Wydział krajowy, przyznając sumę 800 kor, zarazem polecił jednemu z członków Wydziału Tow. Ogr., będącemu krajowym instruktorem ogrodnictwa, aby się zajął zorganizowaniem tej wystawy, lecz nietylko częścią zachodnią, ale całą Galicyą

W tym celu rozpisane były listy do wszystkich towarzystw i instytucyi, które mogły tutaj współdziałać. Oprócz Towarzystw Stryjsko-Żydaczowskiego oddziału Tow. rolniczego i Towarzystwa ogrodniczego w Wadowicach, głównie pomocnemi były Rady szkolne okregowe i pp. kierownicy szkół ludowych, za co należy im się podziękowanie.

Galicya podzieloną została, w celu łatwiejszego zoryentowania się wśród wystawionych przedmiotów na dwie połowy: wschodnią i zachodnią. Dla przedstawienia jednak typowych różnic, które przypisują klimatowi, wyróżniamy 5 stref klimatycznych zgodnie z opracowaniem K. Szulca.

Osobna mapa, wywieszona w oddziale galicyjskim, była nietylko w barwne naznaczona strefy, ale każda reprezentowana na wystawie miejscowość oznaczona była numerem, a to dla tych osób, które według wystawionych okazów chciałyby sobie wytworzyć dokładny obraz galicyjskiej produkcyi.

Tow. ogrodnicze zajęło się tylko działem warzywno-owocowym, i występujące wraz z Towarzystwem następujące firmy lub pojedyncze osoby otrzymały nagrody:

1) Bar. Julian Brunicki w Podhorcach:

a) Dyplom honorowy za współdziałanie przy obesłaniu Wystawy przez Galicyę.
b) Dyplom honorowy, za półpienne drzewka owocowe.
c) Medal złoty, za rośliny iglaste.
d) » » za najlepszą kolekcyę polnych warzyw.
e) Medal srebrny. C. k. austryackiego Tow. Pomologicznego za świeże owoce.
f) Srebrny medal krajowego Tow. owocarskiego królestwa Czech za rozmaite krzewy.
g) Medal srebrny. C. k. Tow. ogrod. w Wiedniu za drzewa szpalerowe.
h) Medal srebrny za kapustę.
i) medal brązowy za warzywa.

2) Kaźmierz Brzeziński, dyrektor Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach:

Srebrny medal za świeże owoce.

3) Edward Janczewski, prof. w Krakowie:

Złoty medal austr. Tow. pomol. za zasługi na polu pomologii.

4) Fabryka konserw w Galicyi, Lubycza Królewska:

a) Medal srebrny państw. c. k. Ministeryum handlu za wprowadzenie dla armii i zaopatrywanie w żywność marynarki.
b) Medal srebrny państw. Ministeryum handlu za produkta owocowe.
c) Dyplom honorowy za konserwy warzyw.
d) Dyplom honorowy za produkta owocowe.

5) Dąbrowski Maryan Józef, Olesko-Złoczów:

Medal srebrny za świeże owoce.

6) Drewnowski, Dojazdów:

Medal brązowy za świeże owoce.

7) Dunin Stanisław, Głębowice:

Medal srebrny państw. c. k. Ministeryum rolnictwa za najlepszą kolekcyę jarzyn godnych uprawy.

8) Freege Ludwik, Kraków, zakład ogrodniczy:

a) Medal srebrny państw. Minist. handlu za wybitne zasługi na polu produkcyi szkółek drzewnych.
b) Dyplom honorowy za wysokopienne drzewa owocowe, 20 koron w złocie, nagroda honorowa pani Elizy Leonay za praktyczne sposoby zapakowywania.
c) Medal złocony związku ogrodników i miłośników ogrodu w Wels.
d) Medal złocony za dziczki owocowe i
e) Medal srebrny związku ogrodników i miłośników ogrodu w St. Pölten za dziczki owocowe i podkładki do uszlachetniania.
f) Srebrny medal c. k. Tow. ogrodniczego w Wiedniu za krzewy.
g) Srebrny medal ogrodników i miłośników ogrodu w Stockerau za półpienne drzewa owocowe.
h) Medal srebrny c. k. austryac. Tow. pomologicznego za świeże owoce.
i) Srebny medal kraj. związku dla uprawy drzew owocowych w Niższej Austryi za różne rodzaje zapakowywania.
k) Medal brązowy kraj. związku dla uprawy drzew owocowych dla Król. Czech.

9) Galli Andrzej, Kraków:

Medal złocony za krzewy owocowe.

10) Towarzystwo ogrodnicze, Kraków.

a) Dyplom honorowy państwowy c. k. Ministeryum rolnictwa i honorowa nagroda J. W. P. Hr. Henryka Attems, artystycznie wykonana podstawa na owoce za zasługi na polu pomologicznem.
b) Srebrny medal państw. c. k. Ministeryum rolnictwa za najlepszą kolekcyę jarzyn.
c) Dyplom honorowy za szczególne zasługi na polu ogrodnictwa.
d) Medal srebrny za kapustę.

11) C. k. kraj. Towarzystwo gospodarcze w Galicyi (filia w Stryju):

Dyplom honorowy za świeże owoce.

12) Dr. Stan. Goliński Kraków:

Medal złocony za jego szczególne zasługi w obesłaniu zbiorowej wystawy Tow. ogrodniczego w Krakowie.

13) J. Koneczny, Eisenberg:

Medal złocony za świeże owoce.

14) Szkoła koszykarska, Rudki:

Medal srebrny za wyroby do użytku i ozdoby z łozy.

15) Szkoła koszykarska, Skołyszyn:

a) Medal srebrny państw. c. k. Ministeryum rolnictwa.
b) Medal złocony za praktyczne zastosowanie łozy.

16) Kukla Adolf, Prądnik czerwony:

Medal srebrny za kolekcyę jarzyn do uprawy w polu

17) Zakład ogrodniczy ks. Lubomirskiego, Kraków:

Medal złocony za znakomitą działalność na polu ogrodnictwa.

18) Machnicki Andrzej, Ujście:

Medal brązowy za cebule.

19) Madej W., Bolechowice:
Medal brązowy za owoce.
20) Malecki Bolesław, Kraków:
a) Dyplom honorowy za plany dokonanych parków.
b) Medal za szkic na placu Schillera w Wiedniu.
21) Mętus Bolesław, Tuchów:
Medal brązowy za produkta owocowe.
22) Ks. Ogińska z Bóbrka:
Medal srebrny za owoce.
23) Zarząd ogrodu pałacu hr. Potockiego, Krzeszowice:
Medal złocony za owoce i warzywa.
24) Szkoła rolnicza, Czernichów:
a) Medal srebrny państw. c. k. Ministeryum rolnictwa.
b) Dyplom honorowy za owoce.
25) Sendera St, Rybna:
Medal brązowy za owoce.
26) Stanisław Szarek, Kraków:
a) Dyplom honorowy za znakomitą działalność na polu warzywnictwa.
b) Medal złocony za wyśmienite warzywa.
c) » złocony za owoce.
d) » srebrny za artykuły.
e) » » za zbiór warzyw.
f) » brązowy za produkta owocowe.
g) » » za szkic ogrodu szkolnego na wsi.
27) Szawłowski, Barysz:
Medal brązowy za owoce.
28) Natalia hr. Fr. Szkiewicz., w Weryni:
Medal brązowy c. k. kraj. związku dla produkcyi owoców, Król. Czech za świeże owoce.
29) Związek nauczycieli szkół wiejskich okręgu krak.:
Medal srebrny za szkic ogrodu szkol. na wsi
30) Wojnarowski K., Domarad:
Medal brązowy za produkta owocowe.
31) Zarząd c. k. Nadwórna:
Medal brązowy za owoce.

Wystawa kwiatów wiosennych.

Pod przewodnictwem J. W. Pani Anny Hr. Potockiej z Olszy zajęto się wystawą kwiatów wiosennych, której dyrektorstwo objął P. Dyr. Malecki. Program tej wystawy objął 8 konkursów:

Konkurs I: Dobór ogólny roślin kwitnących, objętych innymi konkursami: Medal złoty i srebrny.

Konkurs II. Aralie, rododendrony, kamelie, eryki — medal srebrny, brązowy i list pochwalny.

Konkurs III. Bzy, dentrie, spireje i krzewy kwitnące— medal srebrny, brązowy i list pochwalny.

Konkurs IV. Fiołki, bratki, niezapominajki, sileny i anemony — medal brązowy i dwa listy pochwalne.

Konkurs V. Cynerarie, Calceolarye, lewkonie, laki, prymule — medal srebrny, brązowy i list pochwalny.

Konkurs VI. Hyacynty, tulipany, narcyze, konwalie i inne rośliny cebulkowe—medal brązowy i list pochwalny.

Konkurs VII. Rośliny pielęgnowane w pokoju—medal srebrny, brązowy i trzy listy pochwalne.

Konkurs VIII. *a)* Za najpiękniejsze dekoracye z roślin. *b)* Bukiety i wiązanki — medal złoty, srebrny, brązowy i list pochwalny.

Wystawa otwarta została 26 kwietnia rano w Ujeżdżalni pod Kapucynami i na podstawie orzeczenia sędziów zostały rozdane następujące nagrody:

W I konk. 1) Ludwik Freege medal złoty.
2) Epifaniusz Uklański medal srebrny rządowy.

W II konk. Urbańczyk medal złoty za kamelie, róże i rododendrony.
Gallemu Andrzejowi medal srebrny rządowy.

W IV konk. Dr. Stan. Larysz Niedzielski za palmy i begonie medal srebrny Tow. ogrodniczego.
Helenie Świerzyńskiej za cyperus alternifolius, medal brązowy Tow. ogrodniczego.
W. Salwa, list pochwalny.
Ernest Truskolaski za chleb świętojański, medal brązowy Tow. ogrodniczego.
Jan Pałka, ogrodnik z Hedjejanic list pochwalny ze świadectwem.

W ostatnim dniu wystawy rozlosowano dla Kasy Bratniej pomocy na ten cel ofiarowane rośliny i pieniądze otrzymane przelane zostały do Kasy Bratniej Pomocy pomocników ogrodniczych.

Wystawa ogrodnicza szkół pow. krakowskiego i konkurs kierowników szkół ludowych pow. krakowskiego, odbyte d. 21, 22 i 23 maja 1901 r.

Program konkursu.

Celem konkursu jest przegląd prac dokonanych w szkole w kierunku ogrodniczym i oddziaływanie przez szkołę na mieszkańców wsi, jako też wzajemne pouczenie przykładem.

Do konkursu stanąć mogą ci tylko z kierowników szkół, którzy co najmniej 3 lata zarządzają szkołą. Aby konkurs ten uczynić instruktywniejszym, urządzoną będzie wystawa ogrodnicza szkół powiatu krakowskiego. Każda szkoła, której kierownik weźmie udział w wystawie, otrzyma 5 koron na pokrycie kosztów obesłania wystawy.

Na wystawie przedstawić należy:
1) Plan ogrodu, jaki kierownik szkoły zastał.
a) Plan obecny.
b) Plan ulepszeń, jakie zamierza wprowadzić.
2) Opis własnej działalności ogrodniczej na obecnej jak i na poprzednich posadach i wykazanie wpływu na ludność miejscową.
3) Zbiory nasion, warzyw, kwiatów, chwastów, modele, tablice, narzędzia i przyrządy, któremi się w szkole lub w ogrodzie przy wykładzie lub demonstracyi posługują.

4) Dane statystyczne, zestawienia, notatki, dane fenologiczne.

5) Przyrządy wykonane przez uczniów szkoły, jak paliki, etykiety, grabie, widły, drabiny, szafki do owoców i t. p.

6) Próbka ziemi z ogrodu. Próbkę te należy zebrać i odesłać w następującej formie:

a) z górnej warstwy 1 litr w czystym woreczku
b) z głębokości $^1/_2$ m. » » » »
c) » » 1 » » » » »
d) » » 2 » » » » »

7) Zielnik roślin dziko rosnących, charakteryzujących glebę danej okolicy.

8) Modele, przyrządy i narzędzia ogrodnicze służące do uprawy roli, do sprzętu, do zbierania owoców, do ich przerobu, własnej konstrukcyi lub przerobione.

9) Na wystawę przyjęte być mogą i inne przedmioty, dowodzące działalności nauczyciela w kierunku szerzenia wiadomości z ogrodnictwa wśród ludu, a w punktach powyższych nieprzewidziane.

Nagrody.

I Dyplom zasługi
II Złoty medal Tow. ogr. krak.
III i IV — 2 medale srebrne rządowe.
VI, VII i VII — 3 medale brązowe rządowe.
IX — medal brązowy Tow. ogr. krak.
X, XI, XII, XIII, XIV — listy pochwalne.
1) Nagroda pieniężna 100 koron
2) » » 50 »
3) » » 25 »
4) » » 25 »

Pp. przyjmujący udział w konkursie powinni nadesłać prace objęte Nr. 1, 2 i 4 niniejszego programu *przed 1 maja r. b.*

Pozostałe przedmioty muszą być dostarczone na *20 maja* na miejsce wystawy, które w swoim czasie zostanie ogłoszonem.

Wystawę ogrodniczą prac nauczycieli szkół powiatu krakowskiego urządzono staraniem Tow. ogrodniczego w Krakowie; poparcie materyalne otrzymała Wystawa ze strony c. k. Komitetu rolniczego krakowskiego, oraz Rady szkolnej krajowej.

Wystawa odbyła się 21, 22 i 23 maja, a uroczyście ją otworzył delegat p. Laskowski, wobec licznie zebranej publiczności i przedstawicieli różnych instytucyi krajowych. Pomiędzy innymi byli obecni: prezes Tow. rolniczego okręgowego p. Jan Skirliński, delegat ministeryum rolnictwa poseł p. Struszkiewicz, delegat wydziału krajowego p. Onyszkiewicz, inspektorowie szkolni z Galicyi pp. Kawecki, Spis i inni, radca Vimpeller, poseł Wójcik, prezes Tow. ogrodniczego w Krakowie prof. dr. Edward Janczewski i członkowie wydziału Ks. kan. Drohojowski, Dr Goliński, Mildner, oraz Ks. prof. Antoni Głodziński i wiele innych osób z urzędu i gości.

Obecność tak licznego zastępu dostojnych gości przypisać należy zarówno doniosłemu znaczeniu tej wystawy, jakoteż trafnemu skombinowaniu jej ze zjazdem rolników w Krakowie i otwarciem zakładu sadowniczego w Prądniku czerwonym.

Na wystawie zgromadzono cały dorobek na polu ogrodnictwa prac nauczycieli pow. krakowskiego. Nie było tu wprawdzie ani świetności ani blasku ani przepychu, na jaki zwykle zdobywają się wystawy.

Wystawa przedstawiała się skromnie, prosto, swojsko, szaro; przedmioty wystawione nie rzucały się w oczy, należało ich szukać, często aż nazbyt kłopotliwie. To jednakże nie osłabia jej wartości; nie była też ona ubogą. Jak na jeden powiat krakowski można ją uważać za obesłaną nader obficie i licznie, bo wzięło w niej udział aż 45 szkół ludowych i 1 seminaryum męskie w Krakowie; t. j. większa połowa z całej liczby szkół w okręgu, a właściwie wszystkie szkoły, które są zaopatrzone w jakikolwiek kawałeczek gruntu. Zważywszy, że każda z tych szkół wystawiła coś, to naturalnem się stanie, że obszerne sale Sukiennic, gdzie się wystawa odbyła, były zapełnione szczelnie, a każdy interesujący się szkołami ludowemi miał co oglądać, porównywać, z czego wyprowadzać wnioski.

Według programu początkowego wystawa miała być czysto ogrodniczą, przybrała ona jednak charakter ogrodniczo-gospodarski i takby się powinna nazywać. Reprezentowano tu ogrodnictwo, pszczelnictwo i rolnictwo, a nawet koszykarstwo i wyroby słojdowe, co zresztą punkt 9 programu przewidywał poniekąd.

Ogół przedmiotów wystawionych ujęto katalogowo w 7 działów (nie według programu konkursowego), chociaż zestawienie ich było mieszane. Działy te są: 1) ogólny, 2) ogrodniczo-pszczelniczy, 3) ogrodniczo-słojdowy, 4) ogrodniczo-koszykarski, 5) przerobów i użytkowania roślin dzikich; 6) rolniczy, 7) poza konkursem.

W dziale ogólnym (wystawców 30) kierownicy szkół wystawili plany ogrodów szkolnych, jakie ten lub ów kierownik zastał, i plany ulepszeń i zmian, jakie przeprowadził lub przeprowadzić zamierza, próbki ziemi wziętej z ogrodu z różnych warstw, narzędzia i przyrządy jakimi szkoła rozporządza, wyroby uczni, tablice i modele, służące do nauk i uszlachetniania roślin, wzory, dziczki i drzewa szlachetne, nasiona, owoce naturalne i modele tychże z masy papierowej, zielniki roślin dzikich lub też ich okazy świeże, i wiele innych rzeczy, których, z powodu ich mnogości, szczegółowe wyliczenie jest niepodobne.

W dziale ogrodniczo-pszczelniczym wystawione były: plany ogrodów, nasiona warzyw i zbóż, przyrządy pszczelnicze, okazy plastrów, ule ramowe, głównie słowiańskie i Dolimowskiego, wosk i miód, oraz tablice przedstawiające pszczoły robocze.

Dział ogrodniczo-slöjdowy pod względem liczby przedmiotów i wystawców zajmuje drugie miejsce (pierwsze należy się działowi ogólnemu); wystawców było sześciu. Oprócz planów i próbek ziemi napotykanych wogóle u wszystkich wystawców, znajdujemy tu roboty ciesielskie, modele sprzętów domowych, narzędzi gospodarskich, domku mieszkalnego wraz ze stajnią, przyrządy i narzędzia ogrodnicze wykonane przez uczniów, modele płotów, altanek, dziennik ogrodniczy, oraz mnóstwo najrozmaitszych przedmiotów slöjdowych wyrobionych przez uczniów, jakoto: nożyki, szufelki, podstawki, cacka i t. p. wykonane u niektórych bardzo ładnie.

Dział ogrodniczo-koszykarski reprezentowała szkoła w Rącznej; wystawiono tu 10 koszyków, wyrobu uczniów szkoły, bardzo ładne okazy slöjdu, kilka narzędzi ogrodniczych, oraz nasiona w pudełku i zielnik chwastów.

W dziale przerobów i zużytkowania roślin dzikich było wystawców dwóch.

W dziale rolniczym także wystawców było dwóch.

Za okazy wystawione sędziowie, do których należeli pp. Jan Skirliński, Karol Czecz, Spis, Udziela, Ks. Głodziński i Stanisław Szarek, przyznali następujące nagrody i odznaczenia:

Najwyższe odznaczenie, dyplom honorowy za 40-letnią wyróżniającą się dodatnią pracę w ogrodnictwie otrzymał p. Andrzej Myszal kierownik szkoły w Zabierzowie.

P. Urbańskiemu z Branic przyznano dyplom zasługi i 100 koron.

Takiż dyplom zasługi na wniosek ks. A. Głodzińskiego przyznano kierownikowi szkoły w Mogile ks. Fr. Urydze za wzorowe prowadzenie kursu rolniczego.

Meda złoty Tow. ogrodn. krak. przyznano p. Lachowi z Woli Justowskiej za jego 30-letnią skuteczną pracę w gminie.

Medal srebrny Tow. rolniczego i 50 koron nagrody otrzymał p. Sędera z Rybnej.

Medal srebrny Tow. ogrodniczego otrzymał p. Miętka z Prądnika czerwonego.

Medale srebrne ministerstwa rolnictwa otrzymali pp. 1) Jacek Musiał z Przegini duchownej, oraz 25 kor. za wina owocowe, 2) Wojciech Madej z Bolechowic, a oprócz tego 40 kor. nagrody, 3) Antoni Ślusarczyk z Witkowic oraz narzędzia ogrodnicze od Tow. ogrodniczego, 4) Orzechowski (Jubilat) z Olszanicy i 5) Kołodziejczyk z Łobzowa.

Medal bronzowy i 60 kor. nagrody udzielono p. Staszelowi z Rącznej; medal bronzowy rządowy i 50 koron nagrody p. Woźnemu z Krowodrzy; medal bronzowy Tow. ogrodn. i książkę (»Ogród przy dworze« — Jankowskiego) pannie Sykułowskiej z Russocic; P. Gibasowi z Brzezia przyznano medal bronzowy Tow. rolniczego; p. Wojewodzie z Dojazdowa medal bronzowy rządowy; toż samo p. Łonczowskiemu z Bieńczyc. Wielki medal bronzowy Tow. rolniczego i 25 koron nagrody z powiatu przyznano p. Kuźmie; medal bronzowy Tow. ogrodniczego Sebastyanowi Cholewie z Bronowic małych; medale bronzowe rządowe otrzymali p. Bisztyga z Czudowa i Kossowski z Bronowic wielkich.

Listy pochwalne otrzymali:

Karol Gotkiewicz z Wyciąża,
Ignacy Guratowski z Czernichowa
Jan Kański z Balic
Paweł Kanka z Giebułtowa
Karol Kozłowski z Raciborowic
Stanisław Niedzielski z Liszek
Jan Widlarz z Grzegórzek
Ludwik Szafrański z Nowej wsi szlacheckiej.
Wojciech Ślusarz z Kaszowa
Maciaszek z Luboczy
Zofia i Stanisława Pelczarówny i Antonina Munkaczy.

Wogóle wystawa udała się znakomicie, jak nie można lepiej na pierwszy raz, a co szczególniejsza, wszyscy wystawcy byli zadowoleni tak ze swego w tem udziału jak i z nagród otrzymanych. Życzyć należy, aby wystawy podobne, tak doniosłe w skutkach, odbywały się częściej, a wtedy można być pewnym, że postęp ogrodnictwa po wsiach będzie się rozwijał tempem przyspieszonem, gdyż wystawa ta była żywą nauką tak dla nauczycieli jak i dla kierujących sprawami ogrodniczemi w kraju i pozostanie czynnikiem miarodajnym i bodźcem doskonałym na przyszłość.

W celu nadania wystawie powyższej charakteru bardziej pouczającego dla samych nauczycieli, nie zapomniano o takich np. rzeczach jak: ulepszone narzędzia ogrodnicze, nasiona wyborowe, książki. Tak więc bezinteresownie, bez ubiegania się o nagrody, wystawili: firma »L. Freege« — najpraktyczniejsze narzędzia ogrodnicze oraz nasiona; p. L. Knapiński — narzędzia ogrodnicze (noże, piłki, sekatory) własnego wyrobu, bardzo dobre i tanie, a księgarnia Spółki Wydawniczej w Krakowie najlepsze dzieła ogrodnicze z lat ostatnich.

Dodajmy na zakończenie, że do uświetnienia wystawy nauczycielskiej nie mało się przyczyniła mała wystawka kwiatów wiosennych i wiązanek urządzona przez komisyę roślin ozdobnych przy Tow. ogrodniczem. Wystawka ta, właściwie pokaz bezpłatny dla publiczności, miał się początkowo odbyć w lokalu Towarzystwa, jednak na wniosek ks. kan. Drohojowskiego złączono ją z wystawą nauczycieli i urządzono w pierwszych dwóch salkach. Udział w tym pokazie nie był liczny, czego się też wcale nie spodziewano, jednakże przedstawił się on zajmująco i bardzo efektownie. Odznaczyły się szczególnie grupy kwiatów ciętych, w wiązankach i bukietach i t. p. wystawione przez firmę »L. Freege«.

Prześliczne były kosze udekorowane kwiatami wyrobu pani Michalskiej, a ekran przez nią wystawiony odznaczał się nadzwyczajną gustownością i lekkością. Julian br. Brunicki z Podhorców zgromadził bardzo liczną

kolekcyę roślin iglastych oraz liściastych o liściach barwnych. Publiczność zwiedzająca mogła się tu zapoznać z bogatą florą naszych ogrodów ozdobnych. Prócz tego inspektor ogrodów miejskich, p. Bolesław Malecki, urządził na środku drugiej sali cudownie piękną grupę z samych pantofelników (Calceolaria). Gospodarzem tej wystawki z ramienia komisyi kwiatowej był p. Emil Freege, który spełnił swój obowiązek zaszczytnie.

Targ owocowy w Krakowie.

Urządzony od dnia 10 do 16 października przez Towarzystwo ogrodnicze krakowskie w swoim lokalu targ owocowy wyróżniał się od poprzednich tem, że tranzakcye odbywały się li tylko na podstawie nadesłanych próbek owoców. Trzeba się przyznać, że i tego rodzaju próba zawiodła oczekiwania, bo zaofiarowanie owoców było słabe, zaledwie od kilkunastu właścicieli, pomiędzy którymi było i paru włościan, którzy mieli gruszki bardzo ładne w odmianach wybornych. Kupujących zgłaszało się sporo, nie byli to wszakże kupcy lub właściciele owocarń, lecz osoby zakupujące owoce na swój użytek własny. Na tranzakcye większe liczyć nie było można, ofiarowano owoce w ilościach małych, głównie jabłka zimowe. Najwięcej podaży poważniejszych było z Galicyi wschodniej, a co szczególne, to że próbki do sprzedaży nadchodziły przez długi czas po zamknięciu targu. Towarzystwo ogrodnicze przyjęło parę tak spóźnionych próbek i ogłosiło pomiędzy znajomymi, a przy sprzedażach, które tą drogą zostały uskutecznione kupujący byli najzupełniej zadowoleni z towaru.

Ceny na owoce oznaczono stosunkowo bardzo niskie, tak że śmiało można było liczyć na zbyt znaczny nawet wśród publiczności miejscowej.

Zdaje się, że za główną przyczynę niepowodzenia należy uważać zjawisko, że jak wszelkie targi wogóle, tak i owocowy coraz bardziej zatracają swoje znaczenie pierwotne i przechodzą do anachronizmów, wobec zmieniających się urządzeń handlowych, coraz doskonalszych.

Spis członków

Towarzystwa Ogrodniczego w Krakowie w roku 1901.

Wydział Towarzystwa:

Prof. Dr. Edward Janczewski, prezes.
Jadwiga hr. Roztworowska, wiceprezesowa.
Inspektor Józef Brzeziński, sekretarz 1-szy.
Henryk Müldner, sekretarz 2-gi.
Edward baron Lipowski, skarbnik.
Dr. Stanisław Goliński, bibliotekarz.
Ks. kan. Julian Drohojowski.
Piotr Bojarski.
Jan Kluczycki.

Komisya rewizyjna:

Fr
Stanisław Krzyżanowski.
Józef Życieński.

Zastępcy Komisyi rewizyjnej:

Prof. Uniw. Jagiell. Napoleon Cybulski.
Tadeusz Marcoin.

Komisya roślin ozdobnych:

Elżbieta hr. Mieroszowska, przewodnicząca.
Karol Jakimionek, sekretarz.

Sekcya pomocników:

Ze strony Wydziału Tow. ogrodniczego: Ks. kan. J. Drohojowski.
K. Jakimionek, przewodniczący.
A. Madej.
J. Mierzwa, sekretarz.
L. Zabagło.

Zakład sadowniczy Towarzystwa:

Kuratorya: Ze strony Wydziału krajowego: Dr. Gustaw Romer, Stanisław Chrząszczewski.
Ze strony c. k. Tow. rolniczego w Krakowie: Dr. Jan Hupka, Dr. Adam Krzyżanowski.
Ze strony c. k. Ministerstwa rolnictwa: delegat c. k. Namiestnictwa P. Fedorowicz.
Zarząd: Inspektor Zakładu z ramienia Tow. ogrodniczego: Józef Brzeziński.
Kierownik: Karol Jakimionek.

Członkowie Towarzystwa:

Członkowie założyciele:

1. Potocka Adamowa hr., Krzeszowice.
2. Janczewski Edward Dr. prof., Kraków, Wolska 16.
3. Straszewski Maurycy prof. Dr., Kraków.

Członkowie honorowi:

1. Potocka Adamowa hr.
2. Baltet Karol, Troyes, Francya.
3. Jankowski Edmund, Warszawa, Mazowiecka 11.

Członkowie zwyczajni:

1. Administracya Dóbr Zatorskich, Zator.
2. Aleksandrowicz Włodz., Kraków, ul. Czarnowiejska 4.
3. Anczyc Stanisław, Rakszawa p. Łańcut.
4. Błotnicki Jan, Dzikowce p. Rzeszów.
5. Bojarski Piotr, Kraków, ul. Wolska 8.
6. Browicz Tadeusz Dr. Prof., Kraków, Krupnicza 5.
7. Brunicki br. Julian, Podhorce p. Stryj.
8. Brzeziński Józef, Prądnik Czerwony.
9. Brzeziński Kazimierz, Zaleszczyki.
10. Bujwidowa Kazimiera, Kraków, Kolejowa 3.
11. Bzowski Kazimierz, Żerosławice p. Łapanów.
12. Christiani br. Henryk, Wolica p. Dembica.
13. Chrzański Teodor, Warszawa.
14. Cieńska Marya, Uwisła p. Chodorów.
15. Cybulska Julia, Kraków, pl. Szczepański 9.
16. Domański Stanisław Dr. Prof., Kraków, Szczepańska 5.
17. Drohojowski ks. Julian, Kanonik, Kraków, Koletek 12.
18. Drohojowski hr. Stanisław, Tapin p. Kosienice.
19. Drozdowski Jan, Kraków, ul. Wolska 26.
20. Dyduszyński Gustaw, c. k. Sędzia. Nadworna.
21. Dzieduszycka Hr., Lwów, pałac Dzieduszyckich.
22. Dobrzańska Róża, Kraków, Loretańska 8.
23. Ekielski Józef Dr., Lwów, Wydział krajowy.
24. Emilewicz Jan, Podgórze, Kalwaryjska 30.
25. Federowiczowa Janowa, Kraków, ul. Szczepańska 3.
26. Freege Emil, Kraków, Sukiennice.
27. Fischerowa Władysławowa, Bronowice p. Łobzów.
28. Goliński Stanisław Dr., Kraków, Stachowskiego 81.
29. Górski Stanisław, Petronka koło Kałusza.
30. Graca Adolf, Kraków, Magistrat.
31. Głodziński ks. Antoni, c. k. Rada Szkolna, Lwów, Namiestnictwo.
32. Gostkowska, Kraków, Stachowskiego.
33. Gołba Fr. Ks., Kraków, Nad Rudawą 4.
34. Greyber Aleksander, Pychowice, p. Zielonki.
35. Grodzicka Klementyna, Kraków, Batorego 14.
36. Gross Antoni, Kraków, Magistrat.
37. Grosse Juliusz, Kraków, Pałac Spiski.
38. Głębocki Jan, Laszki p. Starokonstantynow gub. Wołyńska Rosya.
39. Głażewski Dr. A., Chmielowa p. Latacz.
40. Grodzicka Józefa, Bziance p. Wróblik.
41. Hahn Jerzy, przy rogatce Czarnowiejskiej.
42. Henochówna Zofia, Kraków, Basztowa 27.
43. Hercokowa Marya, Kraków, Retoryka 4.
44. Horodyska Natalia, Probóżna p. Zabińce.
45. Horodyska Aniela, Probóżna p. Zabińce.
46. Hoser Piotr, Warszawa, Jerozolimska 53.
47. Hupka Jan Dr., Niwiska.
48. Halerówna Ewa, Jurczyce p. Skawina.
49. Jakimionek Karol, Prądnik Czerwony.
50. Jakubowski M. L. Dr. Prof., Kraków, Podwale 10
51. Jerzmanowski Erazm, Prokocim.
52. Jordan Henryk Dr., Wiślna 5.
53. Kelermanowa Kazimiera, Kańczuga.
54. Kirchmajer Aniela, Kraków, Kasa Oszczędności.
55. Klasztor OO. Paulinów, Kraków.
56. Klemensiewicz Ludwik, Kraków, ul. Straszewskiego 22.
57. Kluczycki Jan, Kraków, Drukarnia »Czasu«.
58. Klus Ignacy, Kraków, Batorego 1.
59. Knapiński Ludwik, Kraków, Sławkowska 4.
60. Komorowska Marya, Bojanowo, p. Bojanów pow. Nisko.
61. Komorowski Dr. Stanisław, Kraków, ul. św. Jana.
62. Konopka br. Stefan, Głogoczów, p. Mogilany.
63. Kopff Józef Dr., Kraków, ul. Karmelicka 56.
64. Korytko Ksawery, Kraków, Wolska 8.
65. Kossakowa Wojciechowa, Kraków, plac Kossaka.
66. Kotnowski Napoleon, Kraków, Grand Hotel.
67. Kraus Tadeusz, Rosya, Odessa ul. Stara Hunaja Płoszczor, dom Sokalskiego.
68. Krobicki Henryk Dr., Wadowice.
69. Kryłowska Kazimiera, Podgórze.
70. Krzyżanowski Dr. Adam, Kraków, Basztowa 6.
71. Krzyżanowski Stanisław, Kraków, Pijarska 5.
72. Kukla Adolf, Kapitan, Prądnik biały.
73. Kwiatkowska Nazara, Kraków, Zwierzyniecka 19.
74. Kwiatkowski Stanisław Dr., Rabka.
75. Kowerska Józefa, Głogoczów, p. Mogilany.
76. Lewartowski X. Michał, br., Tartaków.
77. Lichański Władysław, Limanowa.
78. Lipowska Iza, Baronowa, Kraków, Karmelicka 42.
79. Lipowski br. Edward, Kraków, Karmelicka 42.
80. Lubomirska Ks. Marya Adamowa, Miżyniec.
81. Łabaj X. Jan, Kraków, proboszcz św. Mikołaja,
82. Ławrynowicz Stanisław, Dzierżany p. Ejzragoła gub. Kowieńska.
83. Łazarski Dr. Prof., Kraków, ul. Dietlowska 97.
84. Łepkowska Celina, Kraków.
85. Madeyska M. Janowa, Parchacz p. Krystynopol.
86. Madeyski Exc. Poraj Stanisław, Wola Justowska.
87. Malecki Bolesław, rKaków, Lubicz 23, ogród miejski

88. Marcoin Tadeusz, Kraków, Wielopole 10.
89. Matuszewski Henryk, Kraków, Stolarska 13.
90. Mayer Alojzy, Kobierzyn p. Podgórze.
91. Michalska Karolina, Kraków, Szewska.
92. Mieroszowska Elżbieta hr., Bobrek p. Oświęcim.
93. Mikulski X. Władysław, Kraków, prob. św. Krzyża.
94. Milieski Alfred, Kraków, Karmelicka 29.
95. Müldner Henryk, Kraków, Administracya »Czasu«.
96. Müller Stefan, Kraków, Szewska 22.
97. Mussil Leopold, Kraków, Karmelicka 11. A.
98. Mściwojewski Stanisław, Dobromil.
99. Milwidówna, Kraków, Szpitalna 19.
100. Naimska Marya, Kraków, Siemiradzkiego 4.
101. Niedzielski Stanisław Larysz, Śledziejowice p. Wieliczka.
102. Ogińska Księżna, Bobrek, p. Oświęcim.
103. Olszewski Karol, Dr. Prof. Kraków, gmach. chem.
104. Oświecimska Matylda, Kraków, Lubicz 21.
105. Paderewski Ignacy, Kąśna Dolna, p. Ciężkowice.
106. Pareńska Eliza, Kraków, Wielopole 4.
107. Pawlik Stefan, Prof., Dublany.
108. Paygertowa Emilia, Sikorów, p. Husiatyn.
109. Piotrowska Anna, Kraków, ul. Smoleńska 3.
110. Piotrowska M., Kraków, ul. Smoleńska 3.
111. Pol Gustaw, Kraków, Ogród botaniczny.
112. Popiel Kazimierz, Zielonki.
113. Popiel Paweł, Kraków, Basztowa 3.
114. Popielówna Zofia, Ruszcza p. Pleszów.
115. Potocka hr. Aniela, Rukomysz p. Buczacz.
116. Potocka hr. Antoniowa, Kraków, Olsza.
117. Potocki hr. Antoni, Kraków, Olsza.
118. Prysak Piotr, Dyrektor, Kraków, Seminaryum żeńskie.
119. Poznański Damian, Kraków, Krupnicza 8.
120. Porębski August, Kraków, Rynek gł. 8.
121. Rada powiatowa limanowska, Limanowa.
122. Ramzowa Ewelina, Kraków, ul. Asnyka 18.
123. Retingerowa Marya, Kraków, Wiślna 3.
124. Romanowski Józef, Prądnik Biały.
125. Romer Stefan, Jodłownik, p. Tymbark.
126. Rostafiński Józef, Prof., Kraków, Garncarska 13.
127. Roztworowska hr. Jadwiga, Kraków, św. Jana 20.
128. Rożnowska Marya, Kraków, Pędzichów.
129. Rybczyńska Teofila, Kraków, św. Jana 14.
130. Rzącowa Tadeuszowa, Kraków, plac Kossaka.
131. Ripper Wilhelm, Kraków, Bank Handlowy.
132. Sakowski X. Kanonik, Kraków, Sem. duchowne.
133. Schmidtowa Klementyna, Krzywaczka p. Mogilany.
134. Schronisko I. O. Książąt Lubomirskich. Kraków.
135. Sędera Stanisław, Rybna p. Przeginia.
136. Sędzimir Mieczysław, Kraków, Siemiradzkiego 21.
137. Skarb Izdebnicki, Izdebnik.
138. Skarszewski Żuk Adam, Pryszowa p. Limanowa.
139. Skołubowska Jadwiga, Lubzina p. Ropczyce.
140. Sławiński Przecław, Klecza Górna p. Wadowice.
141. Starorypiński Bruno, Karapczejówka p. Tynna.
142. Starzecki Karol, Odrzechowa p. Rymanów.
143. Świerzyńska Felicya, Kraków, ul. Staszyca 12.
144. Szawłowski Stanisław, Barysz p. Monasterzyska.
145. Szołajska Włodzimiera, Kraków, Szczepańska 11.
146. Szwejkowska, Tokarówka p. Skwira, Rosya.
147. Towarzystwo ogrodnicze, Tarnów.
148. Towarzystwo rolnicze, Kraków. Basztowa 6.
149. Trzebiński Józef, Kraków, Aryańska 6.
150. Towarzystwo rolnicze, okręg sądecki, Nowy Sącz.
151. Tyszkiewiczowa Hr. Natalia, Kolbuszowa.
152. Ustrzycki W., Zamiechów, Radymno.
153. Uznańska Łucya, Kraków, Basztowa 26.
154. Urbański L., Branice p. Pleszów.
155. Ujejska Stefania, Zacisze p. Husiatyn.
156. Walentynowiczowa, Kraków, Pędzichów 12.
157. Wentzel Anna, Kraków, Łobzowska.
158. Wiśniowska Marya, Kraków, Krupnicza 3.
159. Wiszniewska Lucyna, Kraków, Floryańska 15.
160. Witkowski Dr. August, Kraków, Uniwersytet.
161. Wyczółkowski Leon, Kraków, Jabłonowskich 14.
162. Wolińska Hr. Anna, Rzepieniec p. Buczacz.
163. Wysocka Zofia, Lipowiec p. Babice via Chrzanów.
164. Zduń Dr. Jan, Raba wyżnia, Chabówka.
165. Żułaska Karolina, Kraków, ul. Długa.
166. Życieński Józef, Kraków, Magistrat.

Członkowie nadzwyczajni:

1. Bandoła Józef, Ryczów.
2. Baran Wojciech, Kraków, Lubicz 20.
3. Bator Józef, Rakowice u L. Freege.
4. Bednarski Antoni, Kraków, Lubicz 23.
5. Bochenek Franciszek, Kraków, Lubicz 23.
6. Boryszko Zygmunt, Kraków, Kopernika 25.
7. Buzikiewicz Józef, Kraków, Lubicz 30.
8. Chwała Walenty, Kraków, Kopernika 25.
9. Cieślik Franciszek, Dąbie.
10. Czaja Stanisław, Skawina.
11. Dihm Ludwik, Półwsie Zwierzynieckie.
12. Galli Andrzej, Kraków, Zakład Helclów.
13. Goral Jan, Kraków. Kopernika 25.
14. Grania Karol, Istebna, Śląsk Austr.
15. Jabłoński Edward.
16. Jedynek, Rakowice, zakład L. Freege.
17. Ingolt Franciszek, Kraków, Kopernika 25.
18. Korczyński Edward, Skawina.
19. Kozik Franciszek, Kraków, Lubicz 30.
20. Kudik Franciszek, Kraków, Lubicz 30.
21. Kudłacki Jan, Kraków, Karmelicka zakład św. Józefa.
22. Libeltówna Stefania, Kraków, ul. Jabłonowskich.
23. Kurowski W., Kraków Lubicz.
24. Lorenz Józef, Lanckorona.
25. Mach Władysław, Rudawa.
26. Madej Adolf, Kraków, Lubicz 30.
27. Madej Wojciech, Bolechowice.

28. Mastalarz Jan, Kraków, Karmelicka zakład św. Józefa.
29. Majerberg Kornelia, Kraków, Basztowa 27.
30. Miętka Wojciech, Kraków, Lubicz 23.
31. Misiewicz Ignacy, Kraków, Smoleńska 2.
32. Myszal Andrzej, Zabierzów.
33. Mierzwa Józef, Kraków, Lubicz 23.
34. Mytnik Andrzej.
35. Nawrocki Brunon, Czarna Wieś.
36. Nowacki Stanisław, Krzeszów.
37. Obrąpalska Józefa.
38. Okolczyk Józef, Kościeniki p. Cło.
39. Ostroż Błażej.
40. Paluch Aleksander, Kraków, Kopernika 25.
41. Prochowski Stanisław, Kraków, Lubicz 30.
42. Romanowski Stanisław, Prądnik Czerwony.
43. Rożański Jan. Bochnia.
44. Rozdolski Maciej, Kraków, Kopernika 25.
45. Rozwadowski Franciszek, Prądnik Czerwony.
46. Skrocki Michał, Bobrowniki małe p. Bogumiłowice.
47. Skwara Jakób, Kraków, Kopernika 25.
48. Śliski Piotr, Wólka Mendrzechowska p. Szczuczyn, przez Tarnów.
49. Sykutowska Bronisława, Kościn p. Czernichów.
50. Szarek Stanisław, Dąbie.
51. Stańko Wojciech, Kraków, Lubicz 30.
52. Tarkowski Kazimierz, Przegorzały p. Zwierzyniec.
53. Teliga Tadeusz.
54. Turkiewicz Władysław, Kraków, Karmelicka zakład św. Józefa.
55. Tym Bolesław, Bierzanów.
56. Trąd Stanisław, Kraków, Kopernika 25.
57. Urbański Ludwik.
58. Walczak Wojciech, Kraków, Lubicz 30.
59. Wilk Franciszek, Kraków, Lubicz 30.
60. Wanda Franciszek, Kraków, Kopernika 25.
61. Wojewoda Józef, Dojazdów p. Koćmyrzów.
62. Wróblewski Ignacy, Limanowa.
63. Zabagło Leopold, Kraków, Karmelicka, zakład św. Józefa.
64. Zaborowski, Rakowice u L. Freege.
65. Zieliński Piotr, Pczyszowa p. Limanowa.
66. Żmija Ignacy, Kraków, Lubicz 30.
67. Żyłka Piotrowski, Stara wieś górna p. Wilamowice.

Zamknięcie rachunków Zakładu sadowniczego na Prądniku Czerwonym

za czas od 29-go października 1900 r. do 31-go grudnia 1901 r.

A) Zakupno gruntów.

a) Dochód.

1. Pożyczka Banku krajowego	6000·—	kor.
2. » Prof. Janczewskiego	13000·—	»
3. » Prof. Olszewskiego	2000·—	»
4. » Miejskiej Kasy Oszczędności	32000·—	»
5. Skonto	142·41	»
Sa.	53742·41	kor.

b) Rozchód.

1. Zakupno gruntów p. Szpora	50000·—	kor.
2. » » p. Romanowskiego	800·—	»
3. Należytość przenośna	2020·80	»
4. Stemple legal.	55·50	»
5. Koszta adwokackie	290·—	»
Sa.	53166·30	kor.

c) Zestawienie.

Dochód	53742·41	kor.
Rozchód	53166·30	»
Reszta	576·11	kor.

B) Koszta prowadzenia Zakładu

od 29-go października 1900 roku do 31-go grudnia 1901 roku.

a) Dochód.

1. Zasiłek krajowy	6000·—	kor.
2. » rządowy	6000·—	»
3. » Rady powiatowej wielickiej	200·—	»
4. » » » mieleckiej	100·—	»
5. » » » krakowskiej r. 1900	200·—	»
6. Za sprzedane warzywa	4700·—	»
7. » » drzewo i zboża	265·62	»
8. Zaliczka Towarzystwa ogrodniczego	3000·—	»
9. » » rolniczego	2000·—	»
10. Pożyczka od p. Kluczyckiego	500·—	»
Razem	22965·52	kor.

b) **Rozchód.**

		Rok 1900	Rok 1901
		koron	koron
1. Pensya kierownika		—	2000·—
2. Pensya służby		162·—	998·—
3. Robocizna		712·10	2841·79
4. Nawóz		928·70	664·99
5. Drzewka i nasiona		549·73	693·90
6. Uprząż, narzędzia i t. p.		51·94	270·52
7. Utrzymanie koni, opał		—	646·56
8. Inspekty		252·—	670·80
9. Parkany		—	2553·—
10. Ogólne koszta administracyi		5·08	599·91
11. Spłata: Towarzystwu Ogrodniczemu		—	1400·—
p. Kluczyckiemu		—	500·—
Bank austr.-węg.	na kapitał 100·— kor.	—	481·17
	» procent 381·— »		
Bank krajowy	na kapitał 1000·— kor.	—	1030·—
	» procent 30·— »		
Krak. Kasa Oszczędności	na kapitał 328·20 kor.	—	1967·50
	» proc. 1639·30 »		
		2661·55	17318·14
		19979·69	

c) **Zestawienie.**

Dochód	22965·52 kor.
Rozchód	19079·69 »
Reszta	2985·83 »

C) Zestawienie ogólne.

Reszta kasowa z zakupna gruntów	576·11 kor.
» » z prowadzenia Zakładu	2985·83 »
Reszta	3561·94 kor

Kraków, 11 stycznia 1902 r.

Edward Janczewski m. p.
Prezes Tow. Ogrodn.

A. Krzyżanowski m. p.

J. Brzeziński m. p.
Sekretarz Tow. Ogrodn.

Karol Jakimionek m. p.
Kierownik Zakładu sad.

Za zgodność z księgami Komisya kontrolująca:

Józef Życieński. ***Tadeusz Marcoin.*** ***Stanisław Krzyżanowski.***

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

TOWARZYSTWA OGRODNICZEGO W KRAKOWIE

za rok 1901.

Zamknięcie rachunków

Przychód. **Rachunek**

		Koron	hal.	Koron	hal.
	***A)* Ogólne Towarzystwa.**				
1	Reszta kasowa z dnia 31/12 1900 r.:				
	a) w Kasie Oszczędności miasta Krakowa	29	36		
	b) » » » powiatowej	27	84		
	c) » » » pocztowej	581	10		
	d) w Powszechnym Zakładzie kredytowym	447	79	1086	09
2	Wkładki członków: *a)* zwyczajnych	1700	50		
	b) nadzwyczajnych	173	40		
	c) wpisowe	62	—	1935	90
3	Subwencya: *a)* Wydziału krajowego	1300	—		
	b) c. k. Ministeryum rolnictwa	1000	—		
	c) Rady miasta Krakowa	200	—	2500	—
4	Spłata pożyczki Zakładu sadowniczego Towarzystwu	1400	—		
	» » » » p. Kluczyckiemu	500	—	1900	—
5	Pożyczka p. Kluczyckiego			500	—
6	Zwrot z Wystawy			74	—
7	Za sprzedane drzewka			231	—
8	Procenta od lokowanych kapitałów			32	—
9	Opust drukarni			129	—
				8389	45
	***B)* Kursa wieczorne.**				
1	Subwencya c. k. Ministerstwa rolnictwa na r. 1901/1902			1200	—
				1200	—
	***C)* Kursa dla nauczycieli ludowych.**				
1	Subwencya c. k. Ministerstwa rolnictwa			1200	—
				1200	—
	***D)* Wystawa.**				
	Subwencya c. k. Ministerstwa rolnictwa			800	—
	Dochody ze wstępów			533	70
	Dopłata z funduszów Towarzystwa ogrodniczego			302	57
				1636	—
	***E)* Wydawnictwo czasopisma „Ogrodnictwo“.**				
	Subwencya: *a)* c. k. Ministerstwa rolnictwa	800	—		
	b) Wydziału krajowego	600	—	1400	—
	Zapłata z funduszów Towarzystwa ogrodniczego za członków			977	57
	Dochody: *a)* Prenumerata	1715	16		
	b) Inseraty	294	14	2009	30
	Dochody z wydawnictwa ogrodniczego			190	22
				4577	09

Edward Baron Lipowski
skarbnik.

Za zgodność z księgami
Stanisław Krzyżanowski.

za rok 1901.

Kasy. *Rozchód.*

		Koron	hal.	Koron	hal.
	***A)* Ogólne Towarzystwa.**				
1	Wydatki na zakupno premij dla członków			786	08
2	» » potrzeby administracyjne			994	64
3	Czynsz za lokal			1080	—
4	Wydatki na Muzeum	6	45		
	» » zakupno dzieł i prenumeratę pism	138	14		
	» » » inwentarza kancelaryjnego	53	50	218	09
5	Zaliczka udzielona Zakładowi sadowniczemu na Prądniku			2000	—
6	Dopłata z funduszu Towarzystwa do Wystawy			302	57
7	Prenumerata »Ogrodnictwa« dla członków			977	57
8	Zwrot pożyczki p. Kluczyckiemu			500	—
9	Reszta kasowa z końcem r. 1901:				
	a) w gotówce	1112	40		
	b) w pocztowej Kasie oszczędności	391	30		
	c) w Powszechnym Zakładzie kredytowym	26	80	1530	50
				8389	45
	***B)* Kursa wieczorne.**				
1	Wydatki za kursa w r. 1901			1200	—
				1200	—
	***C)* Kursa dla nauczycieli ludowych.**				
1	Wydatki na kursa			1200	—
				1200	—
	***D)* Wystawy.**				
	Urządzenie Wystaw			1636	27
				1636	27
	***E)* Wydawnictwo czasopisma „Ogrodnictwo“.**				
1	Wydatki: *a)* na druk	2470	75		
	c) honorarya autorskie	900	80		
	b) na redakcyę, administracyę i ekspedycyę	696	—	4067	45
2	Wydatki na klisze			129	40
3	» kancelaryjne			26	67
4	Porto paczek i listów			66	92
5	Wydatki na marki gazetowe			286	65
				4577	09

Komisya kontrolująca:
Tadeusz Marcoin. Józef Życieński.

Edward Janczewski
prezes Towarzystwa ogrodniczego.

Rachunek bilansu.

		Koron	hal.	Koron	hal.
	Stan czynny.				
1	Reszta kasowa z końcem roku 1901:				
	a) w gotówce	1112	40		
	b) w pocztowej kasie oszczędności l. 845.988	391	30		
	c) w Powszechnym Zakładzie kretytowym na książeczce 1997/V	26	80	1530	25
2	Zaległe wkładki *a)* u członków zwyczajnych	391	50		
	b) » » nadzwyczajnych	34	—	425	50
3	Wartość inwentarza: z końcem roku	3227	74		
	przybyło w roku 1801	218	09		
		3445	83		
	po potrąceniu 10% na zużycie	344	58	3101	25
4	Zaliczka ogrodnika z roku 1900			500	—
5	» Zakładu sadowniczego na Prądniku czerwonym:				
	z końcem roku 1900	1500	—		
	w roku 1901 udzielono z funduszu Tow. ogrodniczego . .	1500	—		
	» » 1901 pożyczka od p. Kluczyckiego	500	—		
		3500	—		
	upłata w roku 1901 dla Towarzystwa . . . . . K. 1400				
	spłata » » 1901 p. Kluczyckiemu . . . . . » 500	1900	—	1600	—
				7157	**25**
	Majątek Towarzystwa ogrodn. dnia 31 grudnia 1901	7157	25		
	Gdy zaś majątek Towarzystwa wynosił w dniu 31 grudnia 1900 . .	6729	83		
	Przeto w roku 1901 zwiększył się majątek o kwotę . . .	427	42		

Kraków, dnia 28 stycznia 1902.

Edward Baron Lipowski
skarbnik.

Edward Janczewski.
prezes Tow. ogrodniczego.

Za zgodność z księgami Komisya kontrolująca:

Józef Życieński. ***Tadeusz Marcoin.*** ***Stanisław Krzyżanowski.***